СУЧАСНЫЯ ІНАВАЦЫІ

Беларускія навукоўцы прадставілі на юбілейнай выстаўцы Нацыянальнай акадэміі навук больш за 300 новых распрацовак і тэхналогій

Урачыстае мерапрыемства, прысвечанае 90-годдзю НАН Беларусі, сабрала навукоўцаў з блізкага і далёкага замежжа.

Удзельнікаў урачыстага сходу і ўсю навуковую супольнасць павіншаваў са святам **доктар эканамічных навук, прафесар, член-карэспандэнт НАН Беларусі, старшыня Савета Нацыянальнага сходу Міхаіл МЯСНІКОВІЧ:** «Нацыянальная акадэмія навук і беларускія навукоўцы акружаны ўвагай дзяржавы. І з'езды, рашэнні па ключавых пытаннях, безумоўна, спрыяюць эфектыўнай даследчыцкай дзейнасці. Канешне, хацелася б выказаць і некаторыя пажаданні. Сёння свет без межаў, таму тая дзейнасць, якую ажыццяўляе Нацыянальная акадэмія навук на знешніх рынках, — гэта вельмі правільны напрамак, і я думаю, што яна будзе замацавана ў далейшых намаганнях навукова-даследчыцкіх інстытутаў і непасрэдна за кожным навукоўцам. Навука па сваёй сутнасці інтэрнацыянальная, і чым больш будзе праектаў з удзелам замежных калег, тым больш будзе стымулаў для таго, каб працаваць яшчэ больш эфектыўна».

Асобна старшыня Савета Рэспублікі спыніўся на тэме інтэлектуальнай уласнасці. «Трэба разбудзіць ініцыятыву ў навукоўцаў, трэба больш матываваць маладых на ўтварэнне аб'ектаў інтэлектуальнай уласнасці», — падкрэсліў ён.

У рамках юбілею ў Нацыянальнай акадэміі навук была арганізавана маштабная выстаўка навукова-тэхнічных дасягненняў вучоных НАН Беларусі. На ёй прадстаўлены вынікі работы вучоных у прыярытэтных навуковых напрамках: медыцыне, біялогіі, аграрнай і фізіка-тэхнічных навуках, а таксама фізіцы, матэматыцы і інфарматыцы.

Фота Андрэя САЗОНАВА.

Найноўшымі распрацоўкамі ў галіне біяфізікі і клетачнай інжынерыі падзяліўся **Андрэй ГАНЧАРОЎ, кандыдат медыцынскіх навук:** «На нашым стэндзе прадстаўлены розныя ўзоры клетак для рэгенератыўнай медыцыны, а таксама імунасупрэсіўнай тэрапіі. Таксама прадстаўлены клеткі для гаення скураных пакроваў, якія выкарыстоўваюцца ў касметалогіі. Акрамя гэтага, ёсць узоры клетак для лячэння афтальмалагічных захворванняў».

Прадстаўнік НПЦ шматфункцыянальных беспілотных комплексаў, намеснік дырэктара па навуковай рабоце, намеснік галоўнага канструктара Аляксандр ШЧАЎЛЕЎ расказаў аб дронных распрацоўках: «Нашыя апараты выкарыстоўваюцца ў Міністэрстве надзвычайных сітуацый для маніторынгу лясных пажараў і іншых мерапрыемстваў, напрыклад для пошуку зніклых людзей. У перспектыве выкарыстанне лятальных апаратаў у сельскай гаспадарцы для вырашэння задач дакладнага земляробства: здымкі палёў, кантроль стану ўраджайнасці. Рабочая вышыня апаратаў — 500—1000 метраў, але яны ўзнімаюцца аж да чатырох кіламетраў над зямлёй. Унікальнай мадэллю з'яўляецца дырыжабль, паколькі ён можа выкарыстоўвацца для назіранняў за запаведнікамі, дзе трэба павольна і ціха лятаць, лічыць жывёл і кантраляваць іх папуляцыю. Яго можна выкарыстоўваць і для здымкі гарадскіх мерапрыемстваў».

Інстытут пладаводства апошнім часам працуе над сартамі грэцкага арэха. У перспектыве разглядае работу з фундуком і міндалём. Таксама на стэндзе інстытута дэманстраваліся грушы новага сорту «Завея», якія можна захоўваць да лютага.

Усяго на выстаўцы прадстаўлена больш за 300 новых беларускіх распрацовак і тэхналогій. З віртуальнай выстаўкай НАН Беларусі можна азнаёміцца на сайце Рэспубліканскага цэнтра трансферу тэхналогій па адрасе http://ictt.by/exh-nasb.

Ганна ЮНЧЫЦ.

Я зноў выбіраю «Звязду»

На новае месца — са старым сябрам

ЗВЯЗДА Да чытача з любоўю!

Неяк задумалася: а колькі ж гадоў выпісваю сваю любімую газету? Мо з трыццаць, дакладна не менш. Некалі маладым спецыялістам калгаса як пачала чытаць беларускае выданне, дык не перастаю да гэтай пары. Большая частка майго працоўнага жыцця прайшла ў вёсцы Петкавічы, тут выйшла на пенсію. Мужа пахавала, адна дачка жыве ў далёкім замежжы, другая хворая, я яе даглядаю. У вёсцы стала жыць цяжка з хворым чалавекам на руках. Таму купіла кватэру ў пасёлку Жамчужны, побач з горадам, тут лепшыя ўмовы. Ужо сабралася пераязджаць, думала не выпісваць газету на нейкі час, а потым зрабіць гэта на новым месцы. А паштальёнка кажа: «Як жа ты будзеш без сваёй «Звязды»? Выпісвай, а там перавядзём на новы адрас». Так я і зрабіла, і ўдзячная ёй за падказку.

Нават збіраючы пакункі для пераезду, перачытвала асобныя нумары, якія шмат гадоў таму адкладвала... Вечарам разгарну газету, нібы з сябрам сустрэнуся. Люблю чытаць пра тое, як людзі жывуць у розных вёсках, ахвотна чакаю аўтарскія калонкі, люблю «вясёлыя і праўдзівыя» гісторыі, чытацкае спаборніцтва пад здымкамі Анатоля Клешчука. Раней ахвотна разгадвала сканворды, сумую па іх... Не прапускаю парады садаводам і агароднікам — я ж аграном па адукацыі. У сваім садзе эксперыментавала з ігрушамі, іншымі дрэвамі. Вось і сёлета грушамі частавала аднавяскоўцаў да самага пераезду, да халадоў.

Спадзяюся, што на новым месцы складуцца добрыя адносіны з суседзямі і з іншымі людзьмі. А «Звязда», мой стары сябар, які і тут застаецца са мной.

Тамара МАРКУШЭЎСКАЯ,

Баранавіцкі раён.

Масква салютавала вызваленню Рэчыцы

У нядзелю, 18 лістапада, раённы цэнтр Рэчыца адзначыць 75 гадоў вызвалення ад фашысцкіх захопнікаў.

Гэта аперацыя войскаў Беларускага фронту ўвайшла ў падручнікі гісторыі пад назвай Гомельска-Рэчыцкай. Яна пачалася 10 лістапада 1943 года з плацдарма на заходнім беразе Дняпра каля Лоева ў кірунку на Рэчыцу і Калінкавічы. Ударам у тыл саперніка войскі фронту 15 лістапада перарэзалі чыгунку Гомель — Калінкавічы, 18 лістапада вызвалілі Рэчыцу. Горад вызваляла 65-я армія генерал-лейтэнанта Батава пры падтрымцы аднаго са стралковых карпусоў 48-й арміі генерал-лейтэнанта Раманенкі і брыгад гвардзейскага Данскога танкавага корпуса. Войскам, якія ўдзельнічалі ў вызваленні Рэчыцы, была абвешчана падзяка, а вечарам 18 лістапада ў Маскве быў дадзены салют. Гэта быў першы салют за вызваленне гарадоў на тэрыторыі Беларускай ССР у гады Вялікай Айчыннай вайны.

Пры вызваленні Рэчыцы і населеных пунктаў раёна загінула больш за пяць тысяч салдат і афіцэраў Чырвонай Арміі.

Гомельска-Рэчыцкая аперацыя завяршылася 30 лістапада. У выніку яе войскі Беларускага фронту прасунуліся на захад на 130 кіламетраў. Такім чынам былі створаны спрыяльныя перадумовы для далейшага вызвалення Беларусі.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Рынак працы

Нефармальная адукацыя будзе мець вагу

Што зменіцца ў сістэме падрыхтоўкі кадраў

Пра тое, што Нацыянальная сістэма кваліфікацый патрабуе ўдасканалення, размовы вядуцца ўжо даўно. «Навучанне традыцыйнымі метадамі моцна адстае ад рэальных патрэб эканомікі. Сёння работадаўца атрымлівае спецыяліста, якога часта даводзіцца давучваць», — выказаўся першы намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны Андрэй ЛАБОВІЧ. Прычынай дысбалансу попыту і прапановы рабочай сілы ён назваў недастатковую ўзгодненасць сферы адукацыйных паслуг і рынку працы.

Таму 24 кастрычніка гэтага года пастановай Савета Міністраў была зацверджана Стратэгія ўдасканалення Нацыянальнай сістэмы кваліфікацый. Яна будзе рэалізоўвацца ў два этапы. На першым (з 2018-га да 2020 года) будзе сфарміравана заканадаўчая база і праведзена арганізацыйная работа па ўкараненні новых элементаў сістэмы кваліфікацый. На другім этапе (з 2021-га да 2025 года) гэтыя новыя элементы ўкараняць у сферу працы і адукацыі, распрацуюць Нацыянальную рамку кваліфікацый, сфарміруюць сістэму незалежнай ацэнкі кваліфікацыі і сертыфікацыі. Каардынаваць усю дзейнасць будзе спецыяльны савет пры Савеце Міністраў.

Механізм наступны. Пры ведамствах створаць сектаральныя саветы, куды ўвойдуць і спецыялісты органаў дзяржкіравання, і прадстаўнікі перадавых прадпрыемстваў, прафесійных аб'яднанняў (такія саветы ўжо ёсць пры Дзяржаўным камітэце па маёмасці, адміністрацыі Парка высокіх тэхналогій, міністэрствах эканомікі, прамысловасці, архітэктуры і будаўніцтва). Яны будуць распрацоўваць праекты прафесійных стандартаў на пэўныя віды дзейнасці, якія палічаць перспектыўнымі і найбольш запатрабаванымі. Потым іх зацвярджае Міністэрства працы і сацыяльнай абароны, а Мінадукацыі на іх падставе распрацоўвае адукацыйныя стандарты для падрыхтоўкі адпаведных спецыялістаў.

— Для сістэмы прафесійнага навучання гэта надзвычай важна. У адрозненне ад акадэмічнай вышэйшай адукацыі, дзе большую ролю іграюць фундаментальныя веды, прыкладныя кваліфікацыі завязаны непасрэдна на тэхналогіях, выкананні задач у рамках сучасных вытворчасцяў. Гэтыя патрабаванні павінны знаходзіць адлюстраванне ў прафесійных стандартах, дзе праз апісанне відаў дзейнасці, функцый можна ўбачыць, да чаго рыхтаваць будучага спецыяліста, — адзначае **рэктар Рэспубліканскага інстытута прафесійнай адукацыі Валерый ГАЛУБОЎСКІ.**

Найбольшы разрыў паміж навучальнымі праграмамі і патрэбамі рынку працы назіраецца ў сферах, якія хутка развіваюцца, — ІТ, робататэхніка, лагістыка. Але, заўважае Валерый Галубоўскі, ёсць прыклады і на ўзроўні звычайных рабочых прафесій. Так, сучасны зваршчык павінен умець праграмаваць робататэхнічныя комплексы. Таму найбольш прарыўныя прадпрыемствы павінны вызначаць патрабаванні, якія пакладуць у аснову сістэмы падрыхтоўкі кадраў.

Яшчэ адзін важны момант датычыцца нефармальнай адукацыі. Яна таксама будзе мець вагу пры ўладкаванні на работу. Створаць незалежны орган, які будзе ацэньваць навыкі чалавека па пэўнай спецыялізацыі і выдаваць сертыфікат. Напрыклад, калі вы самастойна навучыліся класці печ ці асвоілі праграмаванне на анлайн-курсах, то, паспяхова здаўшы экзамен у гэтым незалежным органе, вы атрымаеце афіцыйны дакумент, які пацвердзіць вашу кваліфікацыю.

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ.

Вучэнні

Прыступіць да ліквідацыі наступстваў...

У Маладзечанскім раёне прайшлі тактыка-спецыялізаваныя вучэнні з удзелам Міністэрства па надзвычайных сітуацыях. Правяралася дзейнасць Мінскай абласной падсістэмы Дзяржаўнай сістэмы папярэджання і ліквідацыі надзвычайных сітуацый у халодную пару года.

Легенда вучэнняў прадугледжвала адпрацоўку ліквідацыі наступстваў затору на дарозе з-за завеі, расчыстку завалаў на трасе праходжання лініі электраперадачы. У вёсцы Краснае аднаўлялася цеплазабеспячэнне на той выпадак, калі будзе парушана работа кацельнай. Была ліквідавана надзвычайная сітуацыя на чыгуначнай станцыі з удзелам вагона з радыеактыўнымі матэрыяламі. З аднаго з маладзечанскіх шматпавярховікаў прайшла вучэбная эвакуацыя.

За ходам вучэнняў назіраў **віцэ-прэм'ер Уладзімір КУХАРАЎ,** які знаходзіўся ў складзе штаба ліквідацыі надзвычайных сітуацый. Ён адзначыў добрае ўзаемадзеянне ўсіх экстранных службаў, якія былі на іх задзейнічаны.

— Мы робім гэтыя вучэнні для таго, каб рэальна ўбачыць магчымасці службаў і недахопы, якія неабходна аператыўна выпраўляць, — сказаў віцэ-прэм'ер. — Так, па шэрагу кірункаў мы зоймемся пытаннямі на паглыбленым узроўні. Гэта датычыцца ачысткі лясоў уздоўж ліній электраперадачы.

Валяр'ян ШКЛЕННІК.